

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref.:
12/691

Vår ref.:
13/03770-6

Dato:
28.06.2013

Høring - krav om botid for tildeling av kjøreseddel for søkere med kort opphold i Norge

Det vises til Samferdselsdepartementets brev av 15. mai 2013 og til samtale onsdag 26. juni 2013 mellom Øen i Samferdselsdepartementet og Sørli Lund i Utenriksdepartementet der visse forhold i høringsnotatet og forholdet til EØS-avtalen ble diskutert.

Utenriksdepartementet har følgende kommentarer:

Punkt 2

Under punkt 2 i høringsnotatet fremgår det at

«søkeren må ha en slik vandel at politiet ikke finner søkeren uskikket til å virke som fører av motorvogn i persontransport mot vederlag, jf. yrkestransportlova § 37 c. Bakgrunnen for dette er å sikre publikum mot sjåførere som er ilagt straff for alvorlige forbrytelser».

Det fremgår ikke nærmere av høringsbrevet hva det siktes til med *alvorlige forbrytelser*. Det fremgår imidlertid av Rundskriv 2007/001 Håndhevingsinstruks i førerkortsaker mv. punkt 3.9.2 at

«det stilles strengere krav til vandel og skikkethet for å få kjøreseddel enn for å få førerkort. Ved vurderingen av vandelen skal det ikke bare legges vekt på om vedkommende er å anse som trafikkpålitelig, jf. det som er uttalt om dette under 3.1.5, men også om vedkommende har vist en atferd som gir grunn til å tro at han er skikket til å drive persontransport mot vederlag som yrkesbeskjeftigelse». (vår understrekning)

Disse retningslinjene synes å legge opp til en vurdering av forhold ved søkerens vandel med relevans for vedkommendes skikkethet til å drive slik transport. Dette ble også bekreftet av Samferdselsdepartementet i samtalen 26. juni 2013.

Punkt. 3.9.3 i Rundskrivet angir grunnlag for å nekte utstedelse av kjøreseddel:

«Grunnlag for nektelse vil kunne være domfellelse for overtredelse av vegtrafikklovgivningen, vinningsforbrytelser (tyveri og heleri) og bruk og kjøp av narkotika. Videre vil domfellelse for sedelighets- og voldsforbrytelser være klart grunnlag for å nekte erverv av kjøreseddel.»

Bestemmelsen synes å sette relativt vide og dels skjønnsmessige (jf. «vil kunne») retningslinjer for forvaltningsskjønnet ved slike søknadsprosesser.

Utenriksdepartementet viser her til at alle konsesjonsordninger som utgangspunkt anses som restriksjoner på friheten til å investere, etablere seg, arbeide eller yte tjenester etter EØS-retten.¹ Dette innebærer at ordninger med offentlig godkjenning er underlagt EØS-rettens krav til forholdsmessighet. EU-domstolen har i den forbindelse uttalt at for at en

«[...] ordning med forudgående administrativ godkendelse skal være begrundet, skønt den bryder med en grundlæggende frihedsrettighed, må den i alt fald bygge på objektive kriterier, der ikke er udtryk for forskelsbehandling og på forhold kendt af de pågældende virksomheder, således at de lægger en ramme for de nationale myndigheders skønsudøvelse, der dermed ikke bliver udtryk for vilkårlighed. Således skal arten og rækkevidden af de forpligtelser til offentlig tjeneste, som skal pålægges ved hjælp af en ordning med forudgående administrativ godkendelse, oplyses på forhånd over for de pågældende virksomheder. Desuden skal enhver person, der udsættes for en restriktiv foranstaltning, ifølge en sådan fravigelse, kunne have retsmidler til rådighed.»²

Et første spørsmål er om slike kriterier/momentene nedfelt i et rundskriv kan sies å oppfylle kravet til forutberegnelighet.³ Det vises i den forbindelse til Justisdepartementets uttalelser om godkjenningsordningen for kjøreseddel i Ot. prp. nr. 108 (2008-2009) Om lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven):

«Situasjonen i dag oppleves som utilfredsstillende ved at det er uklart på hvilke områder det er gitt slike regler og at disse er gitt på et forholdsvis «lavt» og utilgjengelig nivå, som for eksempel rundskriv eller utfyllende retningslinjer.

¹ Det vises i den forbindelse til Hans Petter Graver: Konsesjoner og konkurranse - om krav fra fellesskapsretten til prosedyrer ved tildeling av offentlige tillatelser, Lov og Rett nr. 4/5 2004, side 225.

² Sak C-205/99 Analir, avsnitt 38.

³ Det kan her nevnes at Utenriksdepartementet ikke klarte å finne rundskrivet på Politidirektoratets hjemmesider eller ved et googlesøk, men kun fant en referanse til dette i et svar på skriftlig spørsmål til justisminister Faremo av 10.04.2012, tilgjengelig på: <http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=53243>. Sitatene fra rundskrivet som er inntatt i dette innspillet er hentet fra herfra.

Hensynet til forutberegnelighet og klarhet tilsier at såpass inngripende regler gis med hjemmel i lov eller i medhold av lov.»⁴ (vår understrekning)

Etter vårt syn bør det vurderes om kriteriene/momentene skal tas inn i lov eller forskrift for å øke graden av forutberegnelighet for godkjenningssprosessen.

Utenriksdepartementet stiller også spørsmål ved om man har vurdert om kriteriene kan sies å oppfylle kravet til forutberegnelighet med tanke på de vide rammer for skjønnsutøvelsen ved nektelse som rundskrivet legger opp til.

Endelig stiller Utenriksdepartementet spørsmål ved om man har vurdert hvorvidt kriteriene/momentene for nektelse er forholdsmessige for samtlige av de kategorier godkjenningsordningen gjelder (drosje, selskapsvogn, turvogn, rutevogn, og motorvogn spesielt utformet og/eller utstyr for transport for personer med nedsatt funksjonsevne).

Punkt 5

Det fremgår av punkt 5.2 i høringsnotatet at norske statsborgere som har oppholdt seg lengre perioder i utlandet ikke trenger å fremlegge vandelsattest dersom vedkommende søker om kjøreseddel etter å ha returnert til Norge. Dette vil si at norsk borger verken trenger å oppfylle kravet om 5 års botid i Norge og eller fremlegge vandelsattest etter lengre perioder i utlandet.

Utenriksdepartementet stiller spørsmål ved om forholdet til EØS-rettens likebehandlingsprinsipp har vært vurdert i forbindelse med denne tilsynelatende ulike reguleringen av norske borgere i forhold til øvrige EØS-borgere, jf. ikke-diskrimineringsprinsippet i EØS-avtalen artikkel 4 og forbudet mot forskjellsbehandling ved godkjenningsordninger, jf. det siterte fra EU-domstolens praksis ovenfor.

Med vennlig hilsen

Christine Finbak
fung. avdelingsdirektør

Gunvor Rykkje Pershus
underdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

⁴ Ot. prp. nr. 108 (2008-2009), side 147, annen spalte.